

LEX KORONA A POVINNÉ VÝTLAČKY

MGR. JURAJ VALKO

In July 2020, the National Council of the Slovak Republic adopted a package of dozens of measures aimed to support the business environment in Slovakia. It contains several measures to simplify doing business in Slovakia, including the provisions for legal deposit. Legal deposit is a statutory obligation which requires that any organization, commercial or public, and any individual producing any type of documentation in multiple copies, be obliged to deposit one or more copies with a recognized national institution (usually a library). The article provides a summary of recently amended Slovak legislation on legal deposit. In addition to that, it seeks to compare the 1997 version of the legal deposit law and the version as amended by Act No. 198/2020 Coll., taking into account the views of selected stakeholders – publishers who are reluctant to acknowledge the benefits of legal deposit, and libraries entitled to receive copies of items published in the Slovak Republic.

Keywords: legal deposit, Legal Deposit Law, nation's documentary heritage, Slovak National Library, scientific libraries, publishers

 juraj.valko@snk.sk
 Slovenská národná knižnica,
Martin
 www.snk.sk

História legislatívy upravujúcej povinné výtlačky na Slovensku siaha do roku 1950¹, no kontúry, ktoré s určitými obmenami platia dodnes, boli vymedzené až zákonom č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel². Tento zákon, ktorý bol neskôr niekoľkokrát novelizovaný, zaväzuje vydavateľov periodických a neperiodických publikácií, ako aj výrobcov rozmnoženín audiovizuálnych diel bezodplatne a na vlastné náklady odovzdávať kópie týchto publikácií (resp. rozmnoženiny audiovizuálnych diel) určeným právnickým osobám, v prípade neperiodických publikácií spravidla knižniciam.

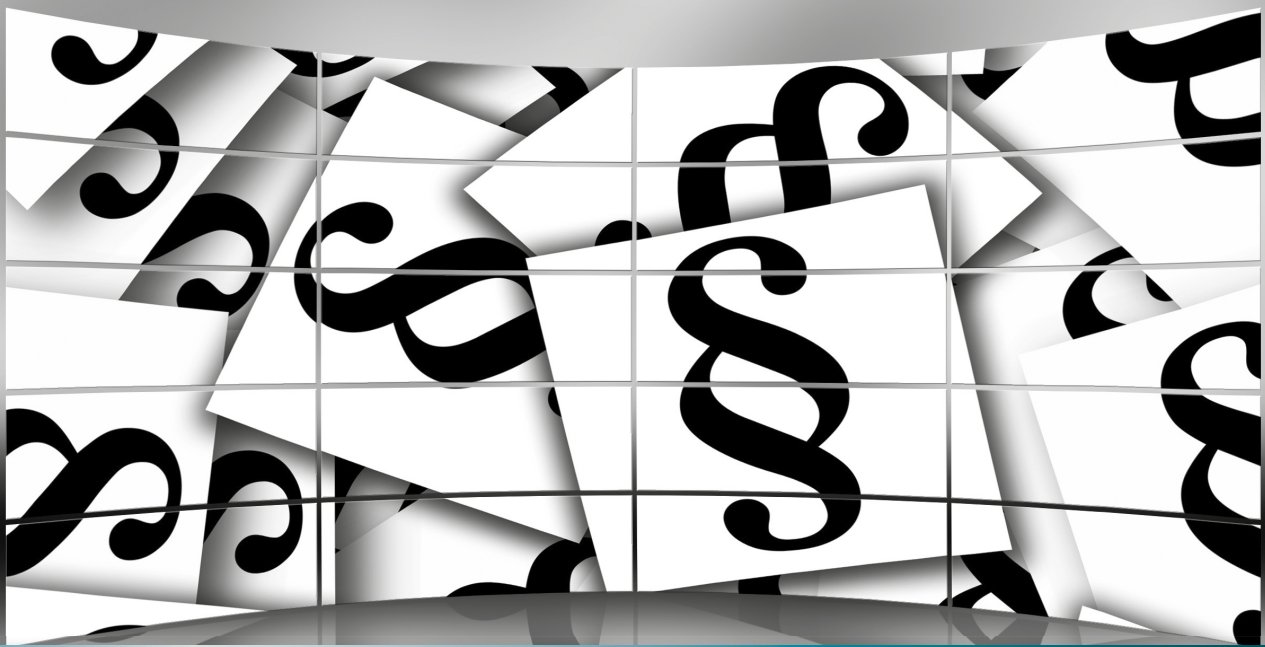
Právna úprava v posledných mesiacoch opakovane vzbudila zvýšenú pozornosť širšej verejnosti. Najprv v roku 2019, keď sa umiestnila na druhom mieste v ankete *Byrokratický nezmysel roka*. Združenie mladých podnikateľov Slovenska, ktoré anketu každoročne vyhlasuje, svoju nomináciu odôvodnilo tým, že vydavateľia boli povinní zasielať napríklad do Parlamentnej knižnice NR SR či knižnice Centra vedecko-technických informácií SR aj publikácie, ktoré s ich zameraním nemajú nič spoločné. V júli 2020 bola táto téma oprášená v súvislosti s prijatím zákona obsahujúceho 114 opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia. Súčasťou prijatých ustanovení totiž bola aj úprava zákona o povinných výtlačkoch.

Zákon o povinných výtlačkoch ukladá vydavateľom povinnosť v stanovenej lehote odovzdávať vybraným pamäťovým a fondovým inštitúciám deponáty, akými sú periodické publikácie (napr. noviny, magazíny, odborné a vedecké časopisy, ako aj normatívne texty vrátane zbierok zákonov), neperiodické publikácie (knihy a pod.) a audiovizuálne diela (napr. filmy). V našom príspevku sa zameriame výhradne na prvé dve kategórie.

Povinný výtlačok predstavuje časť nákladu, t. j. určitý počet exemplárov v tlačenej, elektronickej alebo inej forme, určenú na odovzdanie knižniciam usídleným v krajine, v ktorej publikujú. Tento model bol zavedený v mnohých štátoch sveta, a to buď na báze prijatých právnych predpisov, alebo na báze dobrovoľnosti (resp. funguje ako kombinácia oboch). Platí, že čím užšia je spolupráca medzi správcami povinných deponátov, autormi a vydavateľmi, tým je tento systém účinnejší. Primárnym zámerom odovzdávania výtlačku určeným knižniciam je uchovávanie hodnôt národného kultúrneho dedičstva pre budúce generácie. Ako vyplýva z Vyhlásenia IFLA o povinných deponátoch (*IFLA Statement on Legal Deposit*) z roku 2011³, k ďalším nesporným výhodám povinných výtlačkov patrí možnosť vytvárať komplexnú zbierku doku-

mentárneho dedičstva národa a zároveň zabezpečiť komplexnú, štandardizovanú katalogizáciu a spracovanie záznamov publikácií, a to nielen v prospech knižníc, ale aj vydavateľov, knihkupcov, vedeckých pracovníkov i širokej verejnosti. Výpočet prínosov systému povinných výtlačkov dopĺňa zabezpečovanie slobodného prístupu občanov k informáciám. Medzinárodná konferencia národných bibliografických služieb (ICNBS) potvrdila „hodnotu povinného výtlačku ako prostriedku na zabezpečenie zachovania kultúrneho a intelektuálneho dedičstva, jazykovej rozmanitosti štátu a jeho prístupnosti súčasným aj budúcim používateľom“⁴. Na druhej strane prijatie legislatívy upravujúcej odovzdávanie povinných výtlačkov nemôže ohroziť záujmy vydavateľov, či už autorskoprávneho charakteru, alebo ekonomické. Aj autori Vyhlásenia IFLA v texte upozorňujú na to, že „systém povinných deponátov by sa nemal využívať ako mechanizmus na poskytovanie bezplatných publikácií pre knižnice v príslušnej krajine“⁵. Z uvedeného konštatovania je zrejma opodstatnenosť zavedenia legislatívy upravujúcej odovzdávanie povinných výtlačkov knižniciam.

Prečo bola teda táto právna úprava zo strany vydavateľov toľkokrát kritizovaná? Neuralgické body predmetného zákona z pozície vydavateľov predstavovali predovšetkým ustanovenia vzťahujúce sa na neperiodické publikácie v tlačenej podobe. Slovenský zákon o povinných výtlačkoch vymedzuje pojem neperiodické publikácie ako účelové tlačoviny, rozmnoženiny literárneho, fotografického, vedeckého alebo umeleckého diela, ktoré sú vydané spravidla jednorazovo, a to aj po častiach, nezávisle od formy a spôsobu spracovania, vydania alebo výroby. Zákon ďalej taxatívne vymenúva druhy diel, ktoré sú z pôsobnosti zákona vyňaté (trojrozmerné kartografické diela, pozvánky, oznámenia, bankovky, mince, kolký, zoznamy voličov, zápisnice atď.⁶), pričom do tohto okruhu spadajú aj rozmnoženiny literárneho, umeleckého alebo vedeckého diela s nákladom do 50 kusov. Pre ostatné druhy neperiodických publikácií platí, že vydavateľ je povinný odovzdať knihy určeným právnickým osobám – knižniciam, ktoré na Slovensku plnia konzervačnú funkciu – bezplatne a na vlastné trovy do 10 dní od začatia ich distribúcie⁷. Statusom konzervačnej knižnice však na Slovensku disponuje v porovnaní s inými krajinami neprimerané množstvo ustanovizní. Vydavateľia argumentovali tvrdením, že tisíce povinných výtlačkov boli celé roky neodôvodnene posielané nielen do Slovenskej národnej knižnice a piatich univerzálnych vedeckých knižníc, ale aj do Centra vedecko-technických informácií SR a do Parlamentnej knižnice Národnej rady SR. Pri

prerozdeľovaní výtlačkov sa pritom nezohľadňovalo vecné zameranie publikácie. Ján Solík zo Združenia mladých podnikateľov Slovenska v roku 2019 komentoval situáciu slovami: „*Takto široko zadefinovaná povinnosť generuje zbytočné náklady tak vydavateľom, ako aj niektorým knižniciam a mýňa sa zámeru, ktorým je uchovávanie hodnôt národného kultúrneho dedičstva. V Parlamentnej knižnici by tak napríklad ročne mali podľa zákona skončiť stovky románov pre ženy alebo knihy pre deti.*“⁴⁸ V určitých prípadoch boli vydavateľstvá či samovydavatelia povinní poslať knižniciam na vlastné náklady, teda vrátane výdavkov za poštové služby, až 10 exemplárov.

ZMENY NIE SÚ KOZMETICKÉ

Ustanovenia zákona č. 198/2020 Z. z. z dielne Ministerstva hospodárstva SR (tzv. *lex korona*) majú za cieľ

odstrániť zaťažujúcu legislatívnu byrokraciu, a tým prispieť k rýchlejšiemu naštartovaniu ekonomiky po pandémie ochorenia COVID-19. Napriek rôznorodým oblastiam, ktorých sa prijaté zmeny týkajú, majú všetky spoločné tieto črty – takmer všetky bolo možné realizovať ihneď a orientujú sa na podporu podnikateľov a šetrenie ich financií.

Článok VI zákona s účinnosťou od 21. júla 2020 mení a dopĺňa platné znenie zákona o povinných výtlačkoch hneď v niekoľkých bodoch. Bezpochyby najpodstatnejší zásah reprezentuje úprava § 4, ktorý sa viaže na povinnosti vydavateľov neperiodických publikácií. Na základe novely zákona z roku 2003⁹ sa počet odovzdávaných povinných výtlačkov neperiodických publikácií odvíjal od výšky nákladu daného titulu. Pokiaľ bolo dielo vydané v náklade od 50 do 500 kusov, postupovalo sa pri ich odovzdávaní v zmysle tabuľky 1, ktorá tvorila prílohu č. 3 predmetného zákona.

Tabuľka 1 Príloha č. 3 zákona č. 535/2003 Z. z. Tabuľka nezahŕňa audiovizuálne diela a multimediálne diela (najmä videokazety, audiokazety, kompaktné disky).

Druh publikácie	Právnická osoba, ktorej sa povinné výtlačky odovzdávajú	Počet povinných výtlačkov
Tlačoviny, napr. knihy, hudobniny, kartografické diela, grafika, špeciálne tlače, vedecké vysokoškolské kvalifikačné práce vydané tlačou, cestovné a výskumné správy vydané tlačou	Slovenská národná knižnica	2
	Univerzitná knižnica v Bratislave	2
Firemná literatúra (určená verejnosti), normatívne dokumenty	Slovenská národná knižnica	2
	Štátna vedecká knižnica v Košiciach	1
	Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici	1
	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky	1
Publikácie v Braillovom písme	Slovenská národná knižnica	1
	Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči	1

Pri náklade nad 500 kusov bol vydavateľ povinný odovzdať deponáty právnickým osobám podľa prílohy č. 2 zákona. Prerozdelenie balíka povinných výtlačkov uvádzame v tabuľke 2.

Tabuľka 2 Príloha č. 2 zákona č. 535/2003 Z. z. Tabuľka nezahŕňa audiovizuálne diela a multimediálne diela (najmä videokazety, audiokazety, kompaktné disky).

Druh publikácie	Právnická osoba, ktorej sa povinné výtlačky odovzdávajú	Počet povinných výtlačkov
Tlačoviny, napr. knihy, hudobniny, kartografické diela, grafika, špeciálne tlače, vedecké vysokoškolské kvalifikačné práce vydané tlačou, cestovné a výskumné správy vydané tlačou	Slovenská národná knižnica	2
	Univerzitná knižnica v Bratislave	2
	Ústredná knižnica Slovenskej akadémie vied	1
	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky	1
	Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici	1
	Štátna vedecká knižnica v Košiciach	1
	Štátna vedecká knižnica v Prešove	1
	Parlamentná knižnica Národnej rady Slovenskej republiky	1
Firemná literatúra (určená verejnosti), normatívne dokumenty	Slovenská národná knižnica	2
	Štátna vedecká knižnica v Košiciach	1
	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky	1
Publikácie v Braillovom písme	Slovenská národná knižnica	1
	Univerzitná knižnica v Bratislave	1
	Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči	1

Údaje v tabuľkách naznačujú, že zasielanie kníh knižniciam stanoveným zákonom bolo pre mnohých vydavateľov neúmerne finančne náročné. Tento problém sa spolu s často skloňovanou absenciou obsahového zamerania odovzdávaných tlačovín stal podnetom na prijatie kompromisného legislatívneho riešenia. Schválený návrh preto nanovo vymedzil okruh deponujúcich knižníc so zreteľom na obsah neperiodickej publikácie. Zlúčili sa prílohy 2 a 3 pôvodného ustanovenia. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní počtu rozosielených kusov výtlačkov už nie je náklad konkrétnej knihy,

ale jej obsah. Okruh prijímateľov povinných výtlačkov sa mení v závislosti od toho, či má vydaný titul charakter vedeckého či odborného diela alebo nie. Nemenej výraznú zmenu predstavuje zúženie rozsahu povinného deponovania. Ako sa uvádza v dôvodovej správe k návrhom zákonov v balíku 114 opatrení, „napríklad pri vedeckej literatúre v náklade nad 500 kusov je to redukcia na polovicu povinných výtlačkov, pri krásnej literatúre sa počet dokonca redukuje až o 60 percent“¹⁰. Z nového zoznamu prijímateľov neperiodických publikácií úplne vypadli až tri subjekty (tabuľka 3).

Tabuľka 3 Príloha č. 3 zákona č. 198/2020 Z. z. Zo zoznamu prijímateľov boli vyradené Centrum vedecko-technických informácií SR, Ústredná knižnica SAV a Parlamentná knižnica NR SR.

Druh	Určená právnická osoba	Počet povinných výtlačkov
Neperiodická publikácia v tlačenej podobe vrátane hudobnín, okrem vedeckej alebo odbornej neperiodickej publikácie	Slovenská národná knižnica	2
	Univerzitná knižnica v Bratislave	2

Druh	Určená právnická osoba	Počet povinných výtlačkov
Vedecká alebo odborná neperiodická publikácia v tlačenej podobe vrátane kartografických diel a normatívnych dokumentov	Slovenská národná knižnica	1
	Univerzitná knižnica v Bratislave	1
	Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici	1
	Štátna vedecká knižnica v Košiciach	1
	Štátna vedecká knižnica v Prešove	1
Neperiodická publikácia v podobe audioknihy	Slovenská národná knižnica	1
	Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči	1
Neperiodická publikácia v Braillovom písme v tlačenej podobe alebo neperiodická publikácia určená primárne pre fyzické osoby so zrakovým postihnutím v elektronickej podobe	Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči	2

Zástancovia novely zákona predpokladajú, že táto úprava prinesie nielen nižšiu finančnú záťaž vydavateľom, ale súčasne i odľahčenie knižniciam, ktoré boli zo zoznamu prijímateľov povinných výtlačkov vyradené. Toto tvrdenie obhajujú tým, že im odpadá povinnosť uchovávať publikácie, ktoré nesúvisia s ich zameraním.

Od júla 2020 sa navyše zmenili povinnosti vydavateľov periodických publikácií. V prvom rade bol nanovo definovaný pojem periodická publikácia. Hoci aj naďalej platí povinnosť odovzdávať určeným subjektom vydanú „*periodickú tlač alebo iné periodikum vydávané najmenej dvakrát ročne pod rovnakým názvom, s označením periodicity a v úprave príznačnej pre tento druh tlačoviny*“¹¹, v zmysle novej úpravy sa skupina diel vylúčených z danej množiny rozrástla (popri úradných a prevádzkových tlačovinách, ktoré boli vydané štátnymi orgánmi, obcami a inými právnickými osobami či fyzickými osobami) o tlačoviny propagačného charakteru. Dôvodom má byť skutočnosť, že držanie takýchto materiálov nie je v záujme uchovávaného národného kultúrneho dedičstva. Upravil sa tiež okruh správcov povinných deponátov. Na rozdiel od predchádzajúceho znenia prílohy 1 zákona sa pri odovzdávaní povinných výtlačkov periodických tlačovín už neprihliada na ich pôsobnosť z hľadiska územnosprávneho členenia, ale – aj v tomto prípade – na ich obsahové zameranie. Daný krok viedol k zjednoteniu a predovšetkým k zredukovaniu pôvodne pomerne vágne vymedzeného okruhu deponujúcich subjektov. Zo zoznamu vypadli Ústredná knižnica SAV, Parlamentná knižnica NR SR a regionálne knižnice. Počet výtlačkov určených pre Slovenskú národnú knižnicu bol znížený na jeden kus.

Revízia zákona sa napokon dotkla aj oblasti sankcionovania vydavateľov za neodovzdanie deponátov určeným inštitúciám, ktorá je premietnutá do znenia § 11. Podľa neho hrozí vydavateľovi v takom prípade pokuta až 3 319 €, ktorú môže vymáhať Ministerstvo kultúry SR v lehote do jedného roka od vydania výtlačku. Novela výšku pokuty za porušenie ustanovení zákona síce nemení, novinkou je však vymedzenie kritérií, ktoré umožňujú objektívnejšie posúdiť správanie podnikateľa, najmä pokiaľ ide o čas trvania porušenia povinnosti, frekvenciu tohto porušenia, jeho spôsob či dôvody, ktoré k nemu viedli, a úmerne k nim uložiť primeranú pokutu, prípadne pokutu úplne odpustiť.

KOHO ZMENY NEPOTEŠILI?

Zákon č. 198/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s cieľom zlepšiť podnikateľské prostredie, bol schválený v skrátrenom legislatívnom konaní a ustanovenia vzťahujúce sa na povinné výtlačky v tomto ohľade nie sú výnimkou. V prípravnej fáze neboli konzultované so zástupcami všetkých zainteresovaných strán, preto je logické, že nie všetky ich prijali pozitívne.

Napríklad Slovenská národná knižnica mala k schválenej novele hneď niekoľko pripomienok. V tejto súvislosti upozorňuje na skutočnosť, že ako vrcholná národná kultúrna inštitúcia nebola informovaná o postupe a stratégii prípravy novely zákona, ba neoboznámila sa ani s finálnou verziou návrhu pred jeho schválením. Návrh novely vníma ako jednostranne konzultovaný a prihliadajúci výlučne

na záujmy vydavateľov. Napriek tomu, že víta iniciatívu harmonizácie počtu prijímateľov povinných výtlačkov a počtu povinných výtlačkov určených na odovzdanie, zdôrazňuje, že v znení návrhu neboli zohľadnené jednak funkcie knižníc, ktoré sú stanovené zákonom č. 126/2015 Z. z. o knižniciach či opatreniami *Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020*, jednak odporúčania medzinárodných odborných organizácií, predovšetkým usmernenia IFLA zverejnené v publikácii IFLA/ UNESCO *Guidelines for legal deposit legislation* (2000). V tomto materiáli sa akcentuje potreba odovzdania aspoň dvoch kusov povinných výtlačkov vybraným knižniciam tak, aby jeden z nich slúžil na uchovanie a druhý na sprístupnenie odbornej verejnosti¹².

SNK tým reaguje na opatrenia, podľa ktorých inštitúcia stráca nárok na jeden exemplár povinných výtlačkov z kategórie periodických publikácií – pôvodne prijímala dva kusy tlačovín s celoštátnou pôsobnosťou – a jeden exemplár povinných výtlačkov vedeckej alebo odbornej neperiodickej literatúry, resp. kartografických diel či normatívnych dokumentov. Získaním jedného exemplára z každého nového slovacikálneho dokumentu knižnica síce plní poslanie konzervačnej knižnice v zmysle čl. 1 § 6 od. 2 knižničného zákona¹³, ale zároveň platí, že takto budovaný fond má prísne konzervačný charakter a dokumenty v ňom uložené nemôžu byť bežne prístupné verejnosti. Prijatím zákona č. 198/2020 Z. z. je SNK nútená prehodnotiť dlhoročnú prax budovania knižničných fondov, ktorá spočíva nielen v uchovávaní a ochrane získavaných dokumentov, ale i v zabezpečení informačných, vedeckých a výskumných požiadaviek svojich používateľov. Nevyhnutným následkom pertraktovaného zákonného opatrenia je povinnosť SNK saturovať vzniknutý výpadok nákupom druhého výtlačku z oblasti vedeckej a odbornej literatúry. Len tak sa jej podarí svedomite plniť funkcie národnej knižnice definované knižničným zákonom.

Podľa SNK otázka vyvoláva aj praktická implementácia triedenia periodických a neperiodických publikácií na základe ich obsahového zamerania. Tým, že do znenia zákona nebola zakomponovaná jednoznačná definícia vedeckého alebo odborného diela, existuje relevantný predpoklad, že bez efektívnej koordinácie procesu odovzdávania povinných výtlačkov prinesie táto novela zákona viaceré zmatečné výklady zo strany vydavateľov a problémy jeho aplikácie v praxi.

Podobné stanovisko k prijatiu lex korona zaujala Ústredná knižnica SAV, ktorá bola, ako sme už spomenuli, zo zoznamu odberateľov povinných výtlačkov periodických i neperiodických publikácií dokonca vyradená úplne. „*Tento fakt, prirodzene, generuje nové finančné nároky na efektívne plnenie jednej z prioritných úloh ÚK SAV. Tie sme, aspoň rámcovo, vyčíslili nasledovne: akvizícia kníh: 8 000 €; výmena: 2 000 €; denníky: 1 500 €; ostatné periodiká: 5 000 € – spolu 16 500 €. Časť týchto výdavkov musí ÚK SAV vynaložiť už tento rok, aby nedošlo k prerušeniu odberu – najmä vedeckých periodík, ktoré vydavateľstvá už zo zákona o povinnom výtlačku do ÚK SAV nezasielajú,*“ reaguje na opatrenia riaditeľ knižnice Michal Sliacky, ktorý vidí riešenie vzniknutej situácie výhradne v opätovnom zaradení ÚK SAV medzi knižnice s právom na získavanie povinných výtlačkov odborných a vedeckých publikácií. „*Problémom pre nás ostáva hľadanie podpory pre zmenu legislatívy,*“ dodáva¹⁴.

Aktuálne znenie novely zákona vníma ako prekážku aj Centrum vedecko-technických informácií SR, ktoré sa stalo v roku 2000 prijímateľom jedného exemplára deponátov periodických publikácií s celoštátnou pôsobnosťou a v roku 2004 i deponátov neperiodických publikácií s nákladom vyšším ako 500 výtlačkov. Od roku 2020 majú povinnosť odovzdávať povinné výtlačky CVTI SR už výhradne vydavatelia odborných a vedeckých periodických publikácií. Ako upozornila vedúca oddelenia elektronických publikácií a dát Andrea Lebedová, „*z hľadiska profilu knižničného fondu CVTI SR ako vedeckej knižnice, ktorá svojou činnosťou prispieva k podpore a rozvoju vzdelávania, vedy a techniky, je takéto okresanie prísunu najmä odborných a vedeckých dokumentov vnímané ako krok späť. Za rok 2019 bolo do knižničného fondu CVTI SR prijatých takmer 80 % tlačených neperiodických publikácií formou povinného výtlačku. CVTI SR ako organizácia, ktorá je priamo riadená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, má na zabezpečenie dopĺňovania knižničného fondu pridelené prostriedky zo štátneho rozpočtu.*“ Vzniknutý výpadok odborných a vedeckých neperiodických publikácií CVTI SR momentálne čiastočne rieši nákupom, pričom potrebné prostriedky čerpá z rozpočtu organizácie. Zo schválenia lex korona však nevyplývajú iba mimoriadne (pôvodne neplánované) výdavky na neperiodickú produkciu, ale tiež narušenie kontinuity získavania periodických publikácií z hľadiska budúcnosti. Pokiaľ sa nenájde vhodné substitučné riešenie, nové čísla vybraných periodík sa do fondov CVTI SR prestanú dopĺňať. Podstatnú

slabinu novely predstavuje aj podľa A. Lebedovej ustanovenie vzťahujúce sa na triedenie publikácií podľa obsahového zamerania. Absencia jednoznačnej definície odborného alebo vedeckého diela nevyhnutne vyvolá názorové kolízie medzi knižnicami a vydavateľmi. Otázniky visia napríklad aj nad praktickou realizáciou revízie a eventuálneho vymáhania povinných výtlačkov takých publikácií, ktoré knižnice identifikujú ako odborné, kým vydavatelia ich za také považovať nebudú. A čo v prípade, ak sa znenie zákonnej úpravy v blízkej budúcnosti nezmení? „Je nevyhnutné čo najskôr nastaviť kritériá posudzovania periodických publikácií na odborné a vedecké a podľa nich všetky

periodiká definovať. Pri neperiodických publikáciách by bolo vhodné každoročne navýšiť pridelený rozpočet na nákup knižničného fondu,“ odpovedá A. Lebedová.

Slovenská národná knižnica už adresovala Ministerstvu kultúry SR požiadavku na iniciovanie úpravy prijatého zákona. Ministerstvo reagovalo na výzvu prísľubom, že do legislatívneho procesu predloží ďalší návrh zákona o povinných deponátoch a že jeho príprave bude predchádzať diskusia s príslušnými zainteresovanými subjektmi. Pripomenulo však, že ani zavedením nových postupov sa nenaruší základné poslanie povinného výtlačku, ktoré spočíva v uchovávaní hodnoty národného kultúrneho dedičstva.

POZNÁMKY

- ¹ Vyhláška č. 62/1950 Ú. l. (č. 96/1950 Ú. v.) o povinných výtlačkoch a ich odovzdávaní pre potrebu úradnú alebo študijnú. Z významnejších predchodcov zákona č. 212/1997 Z. z. spomeňme zákon SNR č. 378/1990 Zb. o povinných výtlačkoch neperiodických publikácií či zákon č. 93/1993 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií a neperiodických publikácií.
- ² Kompletne aktualizované znenie zákona č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel je dostupné online na <https://www.atora.sk/zz/1997/212/>.
- ³ V roku 2012 bolo toto vyhlásenie publikované aj v slovenčine. Bližšie STASSELOVÁ, Silvia. Vyhlásenie IFLA o povinných deponátoch. In: *Knižnica* [online]. 2012, roč. 13, č. 9, s. 3 [cit. 2020-10-20]. Dostupné na: https://www.snk.sk/images/snk/casopis_kniznica/2012/september/03.pdf
- ⁴ Porov. ŽUMER, Maja. *National Bibliographies in the Digital Age: Guidance and New Directions*. München: K. G. Saur, 2009. IFLA Series on Bibliographic Control, s. 3. ISBN 978-3-598-24287-8, [online]. [cit. 2020-10-20]. Dostupné na: <http://archive.ifla.org/VII/s12/guidelines-national-bibliographies-electronic-age.pdf>
- ⁵ Ref. 3, s. 3.
- ⁶ Kompletný zoznam diel predmetnej povahy je uvedený v § 2 ods. 4.
- ⁷ Podľa § 3 zákona je vydavateľ periodickej publikácie povinný odovzdať povinný výtlačok do troch dní od začatia rozširovania.
- ⁸ Bližšie SENEŠI, Norbert. *Povinné výtlačky vydaných kníh*, [online]. [cit. 2020-10-20]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/zakonne-povinnosti-podnikatela/povinne-vytlacky-vydanych-knih>
- ⁹ Zákon č. 535/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení zákona č. 182/2000 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch v znení neskorších predpisov.
- ¹⁰ Zákon č. 198/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Dôvodová správa, [online]. [cit. 2020-10-20]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=480083>
- ¹¹ § 2 ods. 1 zákona č. 198/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19.
- ¹² LARIVIÈRE, Jules. *Guidelines for legal deposit legislation*. Paris: UNESCO, 2000, s. 22, [online]. [cit. 2020-10-20]. Dostupné na: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000121413>
- ¹³ Podľa tohto ustanovenia „Slovenská národná knižnica (...) získava a trvale uchováva konzervačný fond Slovenskej republiky ako právnická osoba určená podľa osobitného predpisu“.
- ¹⁴ ÚK SAV sa bezprostredne po prijatí zákona podarilo presadiť prijatie internej smernice, ktorá organizácie Slovenskej akadémie vied zaväzuje bezplatne odovzdávať knižnici dva exempláre z každej vydanéj periodickej či neperiodickej publikácie. Aspoň čiastočne tak vyrovnáva straty v akvizícii nových titulov a zároveň pokračuje v budovaní kompletnej zbierky diel z produkcie SAV.